

1978, 18. července – Sdělení VONS č. 20 o domovní prohlídce u Ladislava Lise a jeho trestním stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.¹

Ve čtvrtek 13. 7. 1978 byl na své chalupě v Sosnové v okrese Česká Lípa zatčen dr. Ladislav Lis, signatář Charty 77 a člen Výboru na ochranu nespravedlivě stíhaných. Orgány StB a VB současně provedly v jeho chalupě i pražském bytě domovní prohlídku. Na Ladislava Lise byla uvalena vazba² a je trestně stíhán pro údajné rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví (§ 132 tr. z.). Ladislav Lis byl po srpnu 1968 zbaven svých funkcí a svého povolání a pracuje v místě jako lesní dělník, přičemž zde též chová domácí zvířata. Poněvadž nemá větší pozemky, sklízí s povolením místních orgánů trávu na lesních mýtinách a železničním náspu. Přesto se nyní orgány trestního stíhání zřejmě snaží vykonstruovat z jeho chovu ovcí trestný čin.³

Ladislav Lis byl v uplynulých létech od místních úřadů a zvláště SNB vystaven řadě perzekucí (odebrání invalidního důchodu a řidičského průkazu, časté ukládání nesmyslných pokut, opakované výslechy a domovní prohlídky), na které upozorňoval ve svých dopisech prezidentu republiky, generálnímu prokurátorovi a dalším ústavním činitelům.⁴ Již v těchto dopisech si stěžuje na snahu orgánů SNB připisovat mu majetkové delikty a jmenovitě v této souvislosti upozorňuje na obsah řady výslechů, na pomlouvačný článek v deníku Průboj a na nátlak, prováděný na místní obyvatele.⁵ Nyní tedy k obvinění skutečně došlo. Domovní prohlídka přitom neposkytla vůbec žádné podklady ani pro trestní stíhání, ani pro uvalení vazby. Pravé pozadí případu ilustruje fakt, že bez ohledu na údajnou trestnou činnost Ladislava Lise byly při domovní prohlídce hledány především písemnosti. Ani žádné písemnosti však nebyly při prohlídce odňaty.

Ladislav Lis, narozený 24. 4. 1926, se jako dělník ČKD zapojil již za nacistické okupace do komunistického odboje. Po roce 1945

prošel řadou politických funkcí, mimo jiné předsedy ÚV ČSM a pracovníka ÚV KSČ. Pro své nekonformní názory byl perzekuován již v letech 1953 a 1961, kdy byl poprvé vyloučen z KSČ a řadu let pracoval manuálně. V roce 1960 byl tajemníkem MV KSČ v Praze. Má dvě malé děti (2 a 7 let).^a

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 10, s. 5–6.

POZNÁMKY

- ¹ K případu viz též sdělení VONS č. 34, dokument č. 34.
- ² Na uvalení vazby podal Ladislav Lis 19. 7. 1978 stížnost Krajské prokuratury v Ústí nad Labem, 6. 8. 1978 podal odvolání proti usnesení Okresní prokuratury v České Lípě zamítající jeho žádost o propuštění z vazby. Oba texty viz in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.
- ³ Lisovo stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132, odst. 1, písm. a), b), c) tr. zák. bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Česká Lípa týž den, tedy 13. 7. 1978. Lis byl podle své podrobné zprávy Chartě 77 a VONS o jeho trestním stíhání, o zkušenostech z výslechu a z vazby, o jeho hladovce a pokračujících represích proti němu a jeho rodině z 20. 10. 1978 obviněn z toho, že „13. 6. 75, tedy před 3 léty, jsem se spolupodílel na organizaci úpravy turistické cesty a výstavbě můstku přes Robečský potok a že jsem nevyplatil pracovníkům částku jako odměnu za práci (2080 Kčs), z částky 3880 Kčs jsem si prý ponechal 1000 Kčs a z 1000 Kčs na nákup materiálu jsem odevzdal pouze 260 Kčs a ostatní si ponechal. Dále, že jsem majitelem většího počtu domácího zvířectva – hlavně ovcí a že nejméně od r. 1976 (tedy se zpětnou platností!) „provádím spásání zemědělských kultur a pozemků státního statku, čímž jsem způsobil škodu ve výši 3900 Kčs“.

Proti tomuto obvinění jsem protestoval a prohlásil, že je umělou konstrukcí a provokací, že sleduje jiný cíl, a sice postihnout mě pro mé politické názory

^a Pod textem sdělení byla uvedena tato poznámka redakce Informací o Chartě 77: „Ladislav Lis po svém zadržení zahájil hladovku, kterou držel asi deset dnů. Nedávno se vyjádřil, že nebude-li propuštěn po dvouměsíční lhůtě z vazby, opět bude držet hladovku. Pokud jde o právní posouzení různých majetkoprávních deliktů Ladislava Lise, ukazuje se, že obžaloba – bude-li vypracována – se bude muset omezit na pasení ovcí.“

a přesvědčení. Vše jsem nechal zaprotokolovat a ohlásil, že na protest proti obvinění a zadržení zahajuji hladovku a že již více nepromluvíím.“

Lis dále konstatoval: „Konstrukce obvinění z hlediska StB měla jistou šanci na úspěch. Opírala se o skutečnost, že na ČSTV chyběly některé doklady, které byly zřejmě v přípravě ‚akce‘ odcizeny – nepočítalo se s tím, že bych kopie dokladů mohl vlastnit a i po 3 letech je předložit ve všech položkách obvinění.“

Za případem viděl Lis vyvrcholení snahy zbavit se na okrese Česká Lípa nepříjemné osoby, zkompromitovat ho v očích veřejnosti, oddělit od přátel v Chartě 77, rozrazit jejich jednotu a narušit jejich soudržnost, využít případu v místním tisku a navázat tak na článek nazvaný „Elitář, signatář, chalupář Ladislav Lis a další“ v severočeském deníku Průboj otištěný ve vikendovém čísle 12.–13. 2. 1977 v rámci režimní kampaně po zveřejnění základního prohlášení Charty 77. Případu mohlo být podle Lise využito i v zahraničí k diskreditaci Charty 77 a hnutí za lidská práva. Lis za ním viděl též snahu přimět ho pod „tíhou obvinění“ ke změně postojů, k zřeknutí se Charty 77 a následnému využití této změny postoje pro cíle StB. Měl být přinucen i ke změně svědectví ve prospěch Jeleny Mašínové (k tomu viz sdělení VONS č. 90, dokument č. 90). Ve zprávě Lis dále popisuje způsoby, jakým chtěla StB dosáhnout svého cíle, včetně prostředků psychologického nátlaku, jakým byla téměř šestitýdenní vazba, při níž byl izolován od kontaktů s rodinou. Po dobu vyšetřování nebyl vyšetřován k vlastnímu obvinění, byl ale několikrát dlouho vyslýchán pracovníky operativy StB z Ústí nad Labem, předmětem jejichž zájmu bylo jeho působení v rámci Charty 77 a lidé, kteří se v prostředí Charty 77 pohybují. Výměnou za neformální spolupráci mu nabízeli to, že „jej již nikdo nebude obtěžovat“. LP, Sb. VONS, inv. č. 199, sign. II/8, kart. 33; též MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90. K trestnímu stíhání L. Lise viz dále např. text „Politický vězeň Ladislav Lis“ a dokument „Případ Ladislava Lise – faktografie“, který se též zabývá Lisovým stíháním pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, kterého se měl údajně dopustit v souvislosti s případem Jeleny Mašínové (viz sdělení VONS č. 90, dokument č. 90). LP, Sb. VONS, inv. č. 199, sign. IV/1 a 4, kart. 33; též MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

- ⁴ Viz např. dopis L. Lise generálnímu prokurátorovi ČSSR z 23. 2. 1977 obsahující urgenci jeho stížnosti na vniknutí příslušníků SNB do jeho usedlosti v Sosnové a informaci o dalším šikanování. LP, Sb. VONS, inv. č. 199, sign. II/1, kart. 33. V souvislosti s kampaní proti signatářům Charty 77 se 16. 4. 1977 Lis obrátil na prezidenta republiky Gustáva Husáka dopisem, který obsahoval rozsáhlou zprávu o jeho šikanování a kampani proti jeho osobě po podpisu prohlášení Charty 77. Tamtéž, sign. II/4, kart. 33. Obšírný přehled svého šikanování podal Lis v dopise předsedovi vlády ČSSR Lubo-

míru Štrougalovi ze 6. 1. 1978. Tamtéž, sign. II/7, kart. 33; k tomu viz též zprávu o dopisu obsahující citace z jeho obsahu in: *Informace o Chartě 77*, r. 1, 1978, č. 3, s. 8–9. Lis napsal také 27. 6. 1977 dopis ministru práce a sociálních věcí obsahující reakci na ministrův projev na schůzi Mezinárodní organizace práce v Ženevě a zprávu o jeho pracovněprávní perzekuci. Tamtéž, sign. II/3, kart. 33.

K perzekuci L. Lise viz dále např. jeho stížnost ze 30. 1. 1977 na nezákonný postup v případě odebrání jeho řidičského průkazu Okresním oddělením VB Česká Lípa adresovanou náčelníku tohoto oddělení. LP, Sb. VONS, inv. č. 199, sign. II/2, kart. 33.

- ⁵ V článku byla vedle napadání osoby L. Lise a některých jeho přátel mj. zpochybněna i poctivost způsobu, jakým Lis nabyt chalupu v Pekle. Článek uvádí výroky „poctivých občanů“ ze severních Čech, které se vyslovovaly proti „podvratným živlům“ žijícím v této lokalitě. Až komickým způsobem byly líčeny návštěvy Lisových přátel na jeho chalupě: „*Při takovéto dýchánku (nebudeme říkat poradě) se podávají domácí klobásy. Jsou specialitou pana domácího, který je sám dělá. Recept před svými přáteli přísně tají. Kdyby znali původ obsahu klobás, bylo by možná po přátelství. No, a že se také občas něco vypije, to už patří k věci. Na množství se nehledí. Jedna slečna si tak přebrala, že nebyt příslušníků SNB, kteří byli na obchůzce, těžko by se sama z blízkého potoka dostala. Občanskou legitimaci si zapomněla v chalupě u Lisů.*“ *Průboj*, 12.–13. 2. 1977, s. 2. Ke kampani proti Lisovi viz dále dokument obsahující texty výhrůžných a urážejících anonymních dopisů, které mu byly zasílány zřejmě po zveřejnění tohoto článku v deníku *Průboj*. LP, Sb. VONS, inv. č. 199, sign. IV/2, kart. 33. Textu o L. Lisovy předcházely v deníku *Průboj* články, který ostouzel i některé nonkonformní občany ze severních Čech. O obsahu článku vypovídal již jeho název „Galérka chátrý 77“ in: *Průboj*, 29.–30. 1. 1977, s. 2.